

І.П. Могиляк,
студентка.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Вівчар О.Й.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ

На думку багатьох експертів, причиною фінансової кризи цього року є внутрішні чинники, проте зовнішній вплив просто прискорив настання симптомів. Фінансова криза 1998 року також мала боргові корені і так само наступила нібито від зовнішніх чинників, хоча насправді була закономірним наслідком хибної внутрішньої політики. Монетарні обмеження НБУ, які постійно задіювали впродовж 2008 року для боротьби з інфляцією, необґрунтована ревальвація гривні (за недосягнення поставлених цілей) фактично спровокували макроекономічні загрози в Україні, вже достатньо загальмували економічну активність, відчутно погіршили можливості виходу з кризи [1].

Відмінність нинішнього становища в Україні порівняно з 1998 роком полягає лише в тому, що дешеві запозичення використовуються вже більшою кількістю суб'єктів економічної діяльності і населення. Ця відмінність хоч незначна, але в будь-якому разі весь народ несе солідарну відповідальність за борги свого керівництва і усіх співгромадян. І тоді, і тепер механізмом стимулювання запозичень під гарантію непевного майбутнього було примусове утримування обмінного курсу гривні до іноземних валют. В обох випадках ця штучна стійкість спиралася лише на оманливу безперервність зовнішніх валютних надходжень і трималася до того моменту, поки ця безперервність не порушилася. І тоді, і зараз держава не здійснювала належних заходів щодо стимулювання, чи хоча би захисту від нерівної конкуренції власного матеріального виробництва. Тобто і в 1998, і в 2008 роках виробництво перебуває в занепаді [1, 3].

Масштаби нагромадженого валютного боргу сьогодні є більшими, ніж у 1998 році. В обох випадках валютні резерви держави були меншими за сукупну заборгованість, і їх є недостатньо для покриття цієї заборгованості [1].

Для того, щоб порівняти кризи 1998 і 2008 років, розглянемо таблицю, де представлені відмінності між ними [2, 4, 5].

Сьогоднішні умови розвитку вітчизняної економіки істотно відрізняються від тих, які існували у 1998 році, коли Україна також зазнала

впливу потужної світової фінансової кризи. Проте сучасні реалії не покращують, а погіршують характеристики стійкості національної системи до фінансових шоків. Так, якщо у 1998 році рівень корпоративних боргів був низьким і корпоративний сектор не був настільки залежним від зовнішнього фінансування, то сьогодні національна фінансова система стала більш залежною від зовнішніх потоків капіталу [2].

Відмінності у кризах 1998 і 2008 років

Показник за яким характеризують	Криза 2008 р.	Криза 1998 р.
Державний борг, млрд. грн.	68,23	20
Частка експорту у ВВП, %	60	42
Валютні резерви в НБУ, млрд. дол. США	5,6	0,7
Девальвація гривні, значення курсу	(4,8 – 5,79)	(1,98 – 5,3)
Наявність фондових ринків	Найбільше вплинули на кризу	Були, але відсталі, зокрема відсутність ф'ючерсного ринку

Для того, щоб уникнути помилки минулого, необхідно задіяти адекватні заходи, тобто не допустити вилиття на ринок валютних резервів, сподіваючись утримати обмінний курс національної валюти на попередньому рівні. Власне жодну валюту в світі нагромаджені резерви в подібних випадках не врятували – справа, зазвичай, закінчується приведенням її обмінного курсу до реального значення. За таких умов, як стверджують економісти, збагатяться лише наближені до фінансової влади спекулянти. Отже, кризи не подолати [1, 2].

Нинішня фінансово-економічна криза є не тільки проявом нагромадження нездорових явищ, але водночас і обов'язком влади відшукати ефективні шляхи і механізми для неминучого оздоровлення фінансово-банківської системи та зцілення національного господарства [1, 2].

1. Ковальчук Т. *Фінансові негаразди: причини, наслідки, шляхи подолання* / "Голос України". – №205 (4455) від 28.10.2008 р. 2. Данилишин Б. *Світова фінансова криза – тест для України* // "Дзеркало тижня". – №35 (717) від 11–17 жовтня 2008 р. 3. Бігдай В., Білінов А., Білінов О. *"Чи може повторитися економічна криза 1998?"* // "Контракти". – №35 від 01.09.2003 р. 4. <http://www.masters.donntu.edu.ua>. 5. <http://ua.for-ua.com>.